



Overlegplatform Associate degrees

PROCEDURE OP- EN VASTSTELLING LANDELIJKE OPLEIDINGSPROFIELEN ASSOCIATE DEGREE OPLEIDINGEN

Landelijk Overlegplatform Associate degrees

15 december 2019

Dit document is opgesteld door een werkgroep van het Landelijk Overlegplatform Associate degrees.
samenstelling werkgroep:

Gerrit Aversch (Hogeschool Arnhem Nijmegen)

Mathieu Bronneberg (Zuyd Hogeschool)

Jaap ten Have vz. (Hogeschool Windesheim)

Aldert Jonkman (Vereniging Hogescholen)

Karina Visscher (Avans Ad Academie Den Bosch)

Aanvullende adviezen voor dit document zijn gegeven door:

Melissa Keijzer (Vereniging Hogescholen)

Mariette Muris (Rotterdam Academy)

Suzanne Roose (HZ University of Applied Sciences)

Margreet de Roover (Hogeschool Windesheim)

Nina Spithorst (NHL Stenden Hogeschool)

Mark Tammer (Hogeschool Utrecht - Amersfoort)

1. Aanleiding

Voor het op- en vaststellen en actualiseren van een profiel voor de bacheloropleiding bestaat een procedure. Deze procedure is in 2018 door de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen geactualiseerd¹. In navolging hiervan is afgesproken een dergelijke procedure ook op te stellen voor Ad-opleidingen. Zeker nu sinds 1 januari 2018 de Ad als zelfstandige opleiding is opgenomen binnen het hoger beroepsonderwijs in de WHW.

Een profiel beschrijft wat een afgestudeerde van die opleiding op hoofdlijnen moet kennen en kunnen. Het profiel moet adequaat gevalideerd zijn in het voor de opleiding relevante werkveld. Zo wordt transparantie geboden en wordt verantwoording afgelegd. Profielen zijn van belang in de accreditatie door de NVAO. Voor de bacheloropleidingen zijn over de betrokkenheid van het werkveld door de toenmalige HBO-raad afspraken, in de vorm van een convenant, met de werkgeverskoepels VNO-NCW en MKB Nederland, gemaakt. Die koepels zijn desgewenst aanspreekbaar daar waar het gaat om het aandragen van werkveld-contactorganen en -personen.

Het is voor Ad-opleidingen heel relevant om tot een nauwe samenwerking met het (regionale) werkveld te komen.

2. Landelijk opleidingsprofiel

Werkgevers, beroepsverenigingen, afgestudeerden en hogescholen vinden het van belang dat iemand, die met een diploma voor opleiding X van hogeschool A afstudeert, op hoofdlijnen beschikt over dezelfde basiskennis en -vaardigheden als iemand met hetzelfde diploma van hogeschool B, en dat beide afgestudeerden voldoen aan dezelfde standaard. Verschillen tussen hogescholen, die dezelfde opleiding aanbieden, komen onder meer tot uiting door de vermelding op het diploma van de gevolgde opleidingsroute (differentiatie/uitstroomprofiel) en door specificatie van andere (opleidings-)zaken op het bijbehorende diploma-supplement. Landelijke profielen staan los van hoe hogescholen intern hun opleidingen hebben georganiseerd (in schools, academy's, academies, domeinen of faculteiten).

Alle door de overheid erkende opleidingen zijn opgenomen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO). Hogescholen, die dezelfde CROHO-opleiding aanbieden, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het opstellen, valideren en het actualiseren van het bijbehorende opleidingsprofiel. Die hogescholen zijn verenigd in een specifiek landelijk Ad-overleg² (LAdO). Het Landelijk Overlegplatform Associate degrees (het Platform) bevordert de vorming van landelijke overleggen.

Een LAdO kan smal georganiseerd zijn (één opleiding, een CROHO-nummer). Een LAdO kan meerdere opleidingen omvatten die kenmerken van gezamenlijkheid hebben en kan meerdere landelijk opleidingsprofielen ontwikkelen.

Deze profielen (smalle profielen of brede profielen) worden opgeslagen in de profielenbank van de Vereniging Hogescholen.

In het profiel kan worden aangegeven welke bachelor of bachelors 'verwant' zijn.

Het Platform heeft uitgesproken te streven naar de mogelijkheid dat doorstromende studenten naar een (verwante) bachelor, een studielast van maximaal 150 studiepunten hebben te vervullen.

¹ <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/verenigingsafspraken-en-procedures/artikelen/procedure-opstellen-landelijk-opleidingsprofiel>.

² Op dit moment worden door het Landelijk Platform Associate degrees initiatieven genomen om te komen tot landelijke overleggen voor Ad-opleidingen. Ook zoeken opleidingen zelfstandig (al dan niet via het sac) vormen van samenwerking.

Voor nog niet alle Ad-opleidingen zijn initiatieven om te komen tot een landelijk overleg. De noodzaak om te komen tot opleidingsprofielen maakt de noodzaak tot samenwerking groter.

Een opleiding die door slechts één hogeschool wordt aangeboden ('een landelijk unieke opleiding'), kent geen landelijk opleidingsoverleg maar kan zich wel aansluiten bij een ander overleg.

In het geval dat een unieke opleiding geen landelijk profiel heeft, is het aan de betrokken hogeschool te bewerkstelligen dat recht wordt gedaan aan de gezamenlijk vastgestelde hbo-standaard en het niveau 5. Overigens kan zo'n opleiding zelf het eigen profiel voor vaststelling aanbieden en dan laten opnemen in de profielenbank volgens deze zelfde procedure.

3. Ad-standaard; niveau 5

De op 15 februari 2019 door de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen vastgestelde Niveau 5³ beschrijving is richtlijn voor de ontwikkeling van landelijke opleidingsprofielen en vervolgens voor de invulling daarvan in de curricula van de afzonderlijke opleidingen. "Een Associate degree afgestudeerde staat met zijn voeten in de praktijk, bewaart met zijn hoofd het overzicht, verbindt mensen en koppelt daarmee denken aan doen".

Het niveau 5 kenmerkt zich door de schakelfunctie tussen de niveaus 4 en 6. Een afgestudeerd Ad-er is bekwaam in methodisch handelen, samenwerken, communiceren, zijn probleemoplossend vermogen en zijn lerend vermogen. Deze bekwaamheden zijn beschreven als leerresultaten die een centrale rol in het opleidingsprofiel innemen.

In de door het Platform gepubliceerde Niveau 5 Beschrijving worden deze leerresultaten gekoppeld aan de Dublin Descriptoren voor de Short Cycle Higher Education, het European Qualifications Framework (EQF) en de Nederlandse uitwerking hiervan, het NLQF.

De verbindende functie van niveau 5 wordt in onderstaand schema gevisualiseerd.

		bachelor 'Is een vakman in een bredere context'
	Associate degree 'verbindt vakmanschap met operatie en strategie'	+
mbo-4 'verstaat zijn vak'	+	+
<i>De beginnend beroeps-beoefenaar</i>	<i>De beginnend beroeps-beoefenaar</i>	<i>De beginnend beroeps-beoefenaar</i>
Die volgens standaardprocedures en methodes werkt en deze toepast in het dagelijks werk.	Die theorieën uit zijn vakgebied toepast op een praktisch vraagstuk.	Die methodisch werkt en theorieën kan vertalen naar toepassingen voor praktijkvraagstukken.
Die vrijwel zelfstandig werkt aan standaard taken en samenwerkt in zijn eigen team.	Die onder begeleiding werkt aan complexe taken en een operationeel team aanstuurt.	Die vrijwel zelfstandig aan complexe taken werkt en samenwerkt in een omgeving met meerdere actoren en belangen.
Die communiceert over zijn eigen taken in het team.	Die doelgericht communiceert over taken in het team t.o.v. de doelen van de organisatie.	Die met meerdere partijen communiceert en de verschillende belangen overziet.
Die problemen signaleert.	Die de (onderzoeks) vraag formuleert.	Die de vraag onderzoekt.
Die de aangedragen oplossing toepast.	Die de aangedragen oplossing implementeert.	die de oplossingsstrategie formuleert.
Die zijn eigen leervraag onder begeleiding kan formuleren.	Die zijn eigen leervraag zelfstandig kan formuleren.	Die zijn eigen leervraag kan registreren.

³ Landelijk Overlegplatform Associate degrees (november 2018), Niveau 5, Associate degrees, z.p. (<http://www.deassociatedegree.nl/verder-lezen/>)

4. Inhoudelijke vereisten profiel

Elke in het CROHO-register opgenomen Ad-opleiding, die door meer dan één hogeschool wordt aangeboden, kent een landelijk opleidingsprofiel.

Een landelijk opleidingsprofiel beschrijft (op hoofdlijnen):

- Bij welk landelijk overleg is aangesloten.
- Het werk- cq. beroepenveld waarvoor primair wordt opgeleid, aangevuld met de (internationale) ontwikkelingen die zich daarin voordoen ('beroepsprofiel', 'werkveld-illustraties').
- De ontwikkelingen in de voor de opleiding primair relevante kennisdomeinen ('body of knowledge en skills').
- De leerresultaten van pas-afgestudeerde Ad-ers die in dat werk- cq. beroepenveld willen gaan werken of al werkzaam zijn, (zullen) worden gerealiseerd.
- De wijze waarop het relevante werk- cq. beroepenveld bij de beschrijving van bovengenoemde zaken betrokken is geweest en hoe de uitkomsten daarvan zijn verwerkt ('validatie').
- Optioneel is dat in het profiel de doorstroommogelijkheden van maximaal 150 studiepunten naar een of meer (verwante) bacheloropleidingen worden opgenomen.
- De naamgeving van de Ad opleiding. Is de naam van de opleiding uniek en legitimeert het profiel een eigen unieke naam die herkenbaar is voor werkveld en student.
- Het profiel is gevalideerd door het voor de opleiding relevante werkveld.

Voor de in een opleidingsprofiel beschreven leerresultaten geldt dat ze:

- Herleidbaar teruggrijpen op de Niveau 5 beschrijving.
- Onafhankelijk van de vorm (voltijd, deeltijd, duaal) voldoende generiek zijn geformuleerd zodat er ruimte is voor opleidingsspecifieke en regionale leeruitkomsten.
- In belangrijke mate toekomstgericht en zo toekomstbestendig en duurzaam mogelijk zijn geformuleerd.
- Helder en niet te gedetailleerd zijn geformuleerd.
- Rekening houden met, indien van toepassing, bestaande wettelijke kaders.

5. Procedure

Een landelijk opleidingsprofiel wordt opgesteld, gevalideerd en geactualiseerd door het betreffende LAdO dat hiervan ook de kosten draagt;

Het Platform kan eventueel in overleg met een sectoraal adviescollege (sac) een LAdO adviseren een profiel op te stellen dan wel te actualiseren;

Het LAdO meldt het voornemen tot opstelling of actualisering van een profiel aan bij het Platform. Het Platform geeft dit door aan het betreffende sac (of sac's).

Het profiel wordt aangeboden aan het Platform, dat hierin in overleg treedt met het betreffende sac (of sac's).

Het Platform beoordeelt en geeft vervolgens een advies aan het sac (of sac's) over

- De realisatie van het niveau 5,
- De doorstroommogelijkheden vanuit de Ad naar één of meerdere (verwante) bachelors.
- De naamgeving van de Ad-opleiding.
- De validatie door het (regionale) relevante werkveld.

Het Platform biedt het opgestelde of geactualiseerde profiel bij een positief oordeel aan het sac (of sac's) aan met het verzoek het profiel door te geleiden aan het bestuur van de Vereniging Hogescholen

om het profiel formeel vast te stellen. Het sac (of sac's) stelt daarbij vast dat het profiel voldoet aan de gestelde eisen en geeft daarbij in het bijzonder aandacht aan de inhoud van het profiel.

Het bestuur van de Vereniging Hogescholen stelt, op basis van een positief advies van het betreffende sac (of sac's) en het Platform, het profiel vast en meldt dit aan alle betrokkenen, waarna het profiel wordt opgenomen in de profielenbank op de website van de Vereniging Hogescholen.

6. Gebruikte afkortingen

Ad	Associate degree
WHW	Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
LAdO	Landelijk Ad-overleg
EQF	European Qualifications Framework
NLQF	Nederlands Qualifications Framework
SAC	Sectoraal Advies College